

Wehstules un snojumi.

(„Mahias Weesa“ originalas korrespondencijos.)

No Malupes mums ralsta: Been. lafitaji gan wehletof kaut ko labu no muhsu puses palafites, bet man ar noschehloschanu jasaka, ka tas, ko par labu waretu fault, netop nemaf eevehrots. Blehdibas un sahdsibas dsird wisur daudsinam, bet la lahds ko flawenu buhtu pastrahdajis, tas neteek nelur dsirdeis. 29. oktober bij lahds blehdibis S. zeema grunteekam seena laudsi aisdedsinajis, bet par laimi lahds brauzejs bij pee laika uguni eeraudsijis un minetam grunteekum to pasinojis, ta ka tilai lahda dala no laudses fadega, jo negehlis bija pawehja puse uguni peelizis un wehl leetus bij pee uguns dsehschanas palihdfigs. — 13. novembrī, pulksten 10 wakarā, R. zeema B. rentneela meitas gabjuščas us riju lahpoftus apšlatit, luxi bij eelikti krabsni wahrit. Riju atradusčas pilnu duhmu, gribēja B. puiši suhtit lankā, kas tur arveenu guleja, jo tahds duhmōs warot noslahpt; bet par brihnumu B. puišcha weetā

erauga — ſweſchu zilweku, gareem ſahbateem
lahjās, rījas kaltā gulam. Te ari ſwefchneels
uslebħis laħjās un iſſkrehjis laukā. Meitas,
iſtruħluſħas, aifſkrehja tuħlin uſ iſtabu un
paſinoja to wiſu vibreeſcheem, kuxi ar flintem
apbrunnovuſħees, aifſteidsas uſ riju, bet jaw bij
par weħlu; bleħdis fen bij aifslaidees projam.
Wiſas malas peħz bleħscha iſmellejuſħi un
melletu nekur ne-atrabuſħi, nolikas atkal mee-
rigi gulet. Otrā riħtā paſinoja tanī pat zeemā
diftuħwodamais faimneels R., la wiñam pagħ-
juſħa nakti no stalla iſſagħi firgħ un no pa-
juunta dfeſſsa fu darba rati un diwaſ ahdas
fakas. Skahde eſot par taħdeem 100 rubleem.
Nakti pulkſten 1 zehlees linu kuhlejs un gaħjiſ
stalli linu kult, bet tikai ap pulkſten 4 pama-
nijis, la weena firga truħkſt, un tad to paſi-
nojix faimneelam. R. fahzis gan dflitees sag-
ħam yakal, bet tilkai to iſdabujiſi finni, la
ſagliſ bij uſ Alulħnes puſi aifbrauziſ, tomehr
no taħlaħlam peħdām ne weħſti. Ked domajams,
minetais teħwiſħ, kuxx B. rija bij gulejjiſ,
ir R. firgu un minetax leetas nosadfiſ un uſ
Igauneeem aifbrauziſ. Lihds ar gitām saħħi-
bām noteek ari aitu saħħiħas. Nakti no 9. uſ
10. nowembri bij B. zeema faimneelam G.
3 aitas no luhts iſſagħas. Minetais faimneels
bij weħl nobrauziſ uſ S. tirgu sagħas aitas
mellet, bet kaſ ſagħi, taſ nosagħi, un kađ tħas
ari buħtu tirgħi nowestas, tomehr aita jaw naw
tik driħi ēeraugħama kā firgħ. Tad peħdig
weħl gribu kahdu wahrdu veeminet, la daschi
muħżeji linu apstrahda. Pagħjuſħha seemā
R. zeema faimneels bij faberejji ar kahdu kuptiſħi,
linu nowest uſ M. meestu, un tos ari noweda,
bet kuptiſħis atrada linu taħda stahwok, ta
tos gandrihs par ledus klutscheem wareja nosault.
Kuptiſħis fahla par to brihnitees, par lo schi-
ta linu nokeħxiſ, kur nu tagħad lai tos
leekot u. t. t. Saimneels fahla atkal sawu
puixi labdet; taſ eſot linu eelizis pagħrabu un
tur tee ſamirkuſħi. Kuptiſħis linu gan fa-
nehma, bet no falihgtas zenas kreetnu fuñu
aiftureja. Zit man finam, tad nebja wiſ
puixi wainiqs, bet pats faimneels. Kuptiſħis

fitam siwim war tilt peewilts. Loti ir eezeenitas „anschowis“ siwtinas, bet ihpaſchi ar ſchahm tirgotaji pirzejus ſtipri peekrahpi, tamdehſt ka glahſes daudſkahrt anschowis siwtinu weetā eetaifa jaunas, masas filkes. Lihſchus un zitas siwis. Tapat tas ir ar ſardinas ſiwtinam; daudſ fabrikas paſtahw tikai no ta, ka ſlahrda laſtitēs elā ne-eeleek wiſ dahrgas, gahrdas ſardines ſiwtinas, bet zitas kas ir ſchahm lihdsigas. Tamdehſt ſardines pehrkot ſtipri jaraugas uſ to, no lahdas fabrikas tahs ir. Garschaſ ſinā tahs nelab newar mehrotes ar ihſtajam ſardinem.

Tagad mehs greefisimees pee kahdas tirkus prez̄es, ar kuen leelā mehrā noteek wiltoſchana, proti pee ſweeſta. Lauksaimneezibas augſtſkolas direktors Karalaunſchöß, profesors Fleiſchmons, par ſweeſta wiltoſchanu ralsta ſchabdi:

Sweests, eewe hrojot wina augsto zenu, teek
beeschi ween wiltots. Wilto schanu isdara pee-
leekot flaht wifadu kustonu un ari augu taukus,
la par peem. leellopu, aitu, zuhlu un sirgu tau-
kus, oleomargarinu, palmu taukus, kokostaukus,
rahzenu elu, stearinu no kolwilnas fehllu ekas
u. t. t., peejauz flaht uhdni, miltus, kartupelu
faber sumus, balto fibrupu, triku, gipsi, alaunu
u. t. t.; eemihza sweeta boratsu, borafkahbi,
salizilskahbi u. t. t., lai sweeta ilgaki usglabatos.
Tad sweeta ari krahsjo ar martinfa dselteno,
wiltorija-dselteno un krom-dselteno krahsu u. t. t.
Negribu sche eewe hrot rafstus par sweeta wil-
toschanu agrakds laikds, es te tik wehl peeminu
par lahdu senak beeschi isteikto appgalwojumu,
la Londonē teekot sweeta wiltots ar taukeem,
ko nemot is Temjas upes duhnām. Londones
wefelibas kopeju eestahde, scho leetu ismelledama,
atraduse: ka pateesibā teek gan tauki is Temses
upes duhnām eewahkti un proti tahdā finā, ka
kumbas, duhres leelumā, fastahwochhas no lahda
korla oohala, on luxu antiki mati, folsmi. Ju-

bij faberejis nebuntetus linus un libds norunatai
deenai bij lini jaſabunte un janowed us M.
Lini bij par kreetnu zenu fadereti, bet tagad
faimneels nahza us tahm domam, jo wairak
swara, jo wairak naudas. Deenu preelſch aif-
weschanas winsch fahla linus buntet, kur tad
finams tila kreetni eeslapinati, bet wehl ar to
nepeetika; lai lini buhtu weenadaki un wehl
mitraki, tad uslila us lehla greefsteem, lai par
nakti wehl ſafufstu. Bet otrā deenā bij usnahzis
kreetnis aufſtums, ta ka libds M. kahdas 50
werftes brauzot, bij wiſi lini weenā gabala fa-
ſaluſchi. Tahdas pat leetas nahk ari ſchogad
preelſchā. K. pagasta Str. tirgū bij atkal kahds
tapat linus par dauds ſaflapinajis. Kad es
winam prafiju, par ko winsch ta dara, tad
winsch atbildeja: „Kad linus kreetni eeslapina,
tad wini paleek ſmagali, un tas leelalais labums
— taukali“. Bet wehlaki dsirdeju, la tam par
ſaweeem „taukeem“ lineem dauds masak folija,
un wehl gandrihs negribeja nemt preti, lai gan
tee labuma ſinā bij labaki nela ziteem.

No Raunus-Jauneneescheem mums ralsta: Mih-leem „Mahjas Weesa“ lafitajeem ar preeku finoju sowâ laikâ, ka mehs Jauneneeschi dsih-wojam labâ satiksmè, bet tagad ir notikuschi daschi behdigî atgadijumi, par ko teescham firds sahy. Saufâ laikâ mums dega meschs, te no-dega seena schkuhnis u. t. t. Nupat B. fain-neekam peelktas rijâ spitschlas, te tibrumâ gubas peebahstas spitschlam, ta ka mahjas lau-uni rudens plauju nolul pastahwigâs bailes, ka leefmas mahju nepahrwehrsch par pelnu kopinu. Behsu Gala tirgus wakarâ St. mahjas fainneekam labiba no tibruma nowesta; yehdas gan pa leelzelu dsina libds walts robeschai, bet neka nepanahza. Tai paschâ wakarâ bija Spah-rin fainneeka E. kumelsch nosagts, kuru atrada St. mahja. Kahds puifis bija kumelu nosadis, to par telu turedams, un to gribejis few us lahsam kaut, ka kumela fainneeks teiza; bet nu brughtgans palizis bes zepescha. Leeta nobota spaineem. Meita par to atfahjuse deenesi par ko fainneeks winu suhdsejis pee pagat teesas. Meita tagad teikuje, ka wina sali-guse ar fainneeku par 70 rbl. lones, k mehr fainneeks atkal apgalwojis, ka mei-salihguse par wezo loni. Ta ka leez-neeku nebijis, las nolihgumu dsirdejuschi, te pagasta teesa nospreeduse, ka meita war aise-Tomehr draudses teesa, leetu ismellejuse, n spreeduse, ka meitai ja-eetot atpakat dsihwot ja to negribot darit, tad winai ja-aismalkaj fainneekam gaba lone. No scha atgadijun-waram mahzitees, ka naw wiß labi, kad deenesneeleem un ziteem laudim noder jeb n lihgst bes kontralta waj leezineekeem; ustizil-ween ikreisas neder. Wehl waru peeminschahdu atgadijumu. Es nodereju kahdu pelnu wihru un norakstiju kontraktu. Beidsot min-tais wihrs noleedsas, ka sawu wahrdtu ne-es-parakstijis. Wehlaß gan winsch tomehr atsin-parakstu par pareisu.

No Kahrla muischaß, pee Zehfim, mums ralsta. Pee tureenes krodseneela kahds sweschneels. Zehfim patehrejis 70 kap. Kad brauzis projan tad krodseneels prafijis, Iai famalsajot tehrin us fo sweschneels sagreesis krodsneekam breefmi rokas ar nasi.

Nedēļas pahāstīts par notikumiem Baltijā.

ap pulten 6, lõrehias uguns gaischums. Uguns bija iszehlusees kerpes mahjā. Pats mahjas ihpaschneeks Behrsinch bijis taī deenā muischā renti maksat. Atpalak brauzot, kahdu pušwersti no mahjas, winsch eeraudfijis us mahjas jumta gaischumu ar dīrktstelēm, kas isslatijees, it kaī lad skurstens degtu. Mahjā eesteidsees, winsch redsejis, ka labibas klehts deg jumta wirsū. Mahjas laudis bijuschi sagahjuschi wakarinas ehst un funi ari pee teem atraduschees istabā. Kamehr dabujis laudis un dsehschanas rihtus, tilmehr bijis jaw wiss jumts weenās leeßmās. Klehts augščas durwis bijusčas attaifitas un dahrſā stahwoschās trepes peelikas klaht. Klehti Widsemes gubernas preelschneeka kungs wiſparibai dara finamu, ta 28. novembrī 1888. Widsemes gubernā atwehrs teefu eestahdes peleisara Alekſandra II. uftaweeem, un lihdsi ar t 1) atteezotees us 9. julijā 1889 Wisaugsta apsiiprīnato nolikumu spehktā weschanu par tee un semneku eestahschu reorganisaziju Baltijas gubernās (peelikums pee „Waldbibas likumu nosazijumu krajhuma“ 78. num. 1889), til a t z e l t a s: Widsemes hoſtefa, semes teesa, wiſ pilſehtu magistrati ar wiunu apakſchteefām; tap ari tils atzelti gubernas prokuroru un wiſ beedru amati;

2) us augščā mineto nolikumu 118. art. pamata tiks eeweiss: a) pagasteesu ustawā preefšā Baltijas gubernām, un b) pagaidu nolikumi preefšā semneeku teesām preektihtoscho leetu pahrgrofšanas un preefšā to pastahwa, pee kam us to paschu nolikumu 119. art. pamata, lihdsi ar mineto likumu nosazījumu spekta nahēšchanu, tiks atzeltas: draudses teesas, aprinkteesas, sewfščā Rīgas landfogtejeesa, pee Widsemes gubernas aprinkteesām pastahwoschee fiskatu beedru amati un nobatas preefšā semneeku leetām pee Widsemes hofteesas, Sahmſalas landrahtu kolegijas un Rīgas magistrata.

Widsemē jaunās teesu eestahdes nahkuščas spehčā ar schahdu personalu:

1) Rigas apgabala teesâ: presidents: stâtsrahts Maksimowitschs; wina beedri: hofrahts Krascheninnikows un kol. asefors Ramenzows; lozelli: kol. rahti Lebedinskiis un Lupolows; hofrahti Diatropows, Fedorows, Jordans, Newsts, Petrows, Rotajets un Tschechows; kol. asefori Janowskis, Kusakows un Petrowskis; tit. rahti Stobekows, Litowitschenko, Rosanows un Wolkowizkis; kol. sekretars Arbusows un grad. students Saburows; procurors: kol. asefors Bosnanflis; wina beedri: hofrahti Afanasjews, Chruzkis un Derströms; kol. asefori Belgrads, Gorochowskis un Rudskis; tit. rahti Kuklins, Miromzews un Wollowizkis; kol. sekretari Rostislawows un Trusewitschs.

2) Teefmekku amata ispilditajī: kol. asefors Andrejewī; tit. rahti: Dumitraschko; Maurinsch, Nibsons, Strelzows un Weigels; kol. sekretari: Filewskis, Kafanskis, Kistenews, Labunskis, Waslowskis, Rimanders, Perre, Pilenko, Rautians, Schdan-Puschkins, Schugurows, Trubnikows un Wwedenfklis; gubernator: Kifelwitschs, Olchowfklis un Prifellows; cand. juris Awajews, Fischers un Newfklis; grab. studenti Edulbins un Babsts.

3) Meerteesfu eestahdes:
a) Rigas-Walmeeras aprink: sapultschu preefschneeks: kol. asesors Ganskau's; krepost-nodatás waditajs: Zwingsmanns; godmeer-teesneschi: slepenpadoms Kapustins, general-leitnats Sinowjew's, landmarschals barons Meyendorffs, landrahti barons Tiesenhausens un v. Transhe, kambarjunkurs v. Wöhrmann, gub. sekretars Kamarins um dsimts godpilsonis Schutows; eeziirkut meer-teesneschi: 1. eez. — Solotarew's: 2. — Tschantschanskis; 3. — Poresch's; 4. — Ritskis; 5. — Tarantikows; 6. — Sawarijekis; 7. — Eßens; 8. — Sollogubbs; 9. — Tomaschewitschs; 10. — Stupins; 11. — Weljachew's; 12. — Esche; 13. — Eltekows; 14. — Westscherskis; 15. — Morosows; 16. — Stschelkins.

b) Behfu-Walkas aprinkis: sapultschu preekschneeks: Archangelskis; godmeerteesneshi: senators grafs Sievers, kol. rahts barons Maydels un Goth. v. Begefack; eezirkli meerteesneshi: 1. eez. — Schanetti; 2. — Sal- tanows; 3. — Tresskins; 4. Witte; 5. — Wi- jesschijs; 6. — Lupandins; 7. — Saweljews; 8. — Polonens.

patas, striku gabali u. t. t. eelar til ilgi u hden
kamehr schahdu bumbu wirspuse apllahta n
taulu pileeneem, las schini milfiga pilsehiä p
lanaleem fatek Temse is lehkeem un fabrik u
leekam. Schahbi eemantotus taukus isleer
preelsch seepju un swetschu fabrikazijas, bet preels
sweesta uu zitu ehdamu tauku wiltonschanas t
neder nelad, tamdeht la tee, lai tos ari nes
zik dauids tihritu, patur loti nelabu smaku.

Kà finams, mahziti wihri naw pilnigi we nadàs domàs par to, waj sweesta krahforschun sahlu klahrt peelisfchana tanî noluhkâ, ilgali usglabatos, isnemot wahramo sahli, eeskatama par wiltoschanu jeb ne. Kas po peem. shmejâs us weenfahrscho sweesta krahforschunu, tad gan neweenam, kas kaut zit fo sin par fawstarpigü sweesta tirdsneezibü, nenahy prahtha te eeskatit sahdu wiltoschanu. Sweesta krahforschunu, là peerahdits, ne-isdara wis rasch taji paschi, bet tas noteek us leelirgotaju gribi un ari wini nedomâ wis publiku apkrahpt, b gan tamdehl, lai zauru gadu us paşaules tirgu atraftos weenadas krahfas sweests. Illihim sweesta krahfa ir zitada, tad sweschee pirzeji n to raugâs ar ne-ustizibü, zaur fo tirdsneezil teek stixti kaweta. Kamehr us leelajeem sweestirgeem par smalku sweefiu, kam nebuhs paraf krahfa, malsas semu zenu, tamehr raschotaji peespeesti, wisu preelsch scheem tirgeem nodomar sweestu krahfot un ja to aisleegtu darit, ta leeltirdsneeziba ar sweestu loti sahpigi tiltu transzeta. Newar gan tomehr leegt, la zaur krahforschunu sweests dabu sweschadu peejaulkumu, ta ta labumu nebuht nepozet, ta tad israhdas i leeks un neberigs; bet preelsch leeltirdsneeziba ka jaw fazits, tas ir nepezzeeschami wajadfig. Wisweenfahrschala sweesta wiltoschana, ta til war buht un kuru latra nama mahte pasih teef isdarita zaur to, ta tanî semihra nhdene

zaur ko sweesta swars teek leelaks. Ari
par dauids peeleaf fahli flaht, sweesta swaru
krähpschanas noluuhlu padara leelaku. Kart
pelu putru masak yeemaifa flaht, neka to dom
un ta tas ifmellejot peerahbits. Par ihf
nelaimi preelsch sweesta tirdsneeziwas pehdej
desmit gadds ir tapis ta faultais „mahfliiga
sweests“, par kuru te lahdus wahrdus runafin
Schis mahfliqi taifitais sweests. vosifstan

ari sem ta wahrda "olevmargarins" jeb "margarina sveests", tika wißpirms Franzijā 1872. pagatawots, un teik tagad fabrizets Franzijā Holandijā, Wohzijā un pēhdejā laikā ari pumis Kreewijā. Muhju waldiba tomehr spe ruse it nopeetnus folus, lai tas pee pumis le latā mehřā ne-isplatitos. Ir islaists likum ka schahda mahlfīliga sveesta fabrikām pee pumis Kreewijā fawa darbiba jabeids pеezu gadu laikā no jauna neweens wairs nedabu atlauju, magarinu pagatawot, un tāhs fabrikas, kas tagad strahdā, stahw sem kona usraudības. Magarinu pagatawo schahdi: Nem taukus, wißmītakī leellopu neeru (ihlschku) taukus un pastawigi kaufejot rauga taukeem atschķirt stearin datas. Taukus masgā uhdēni, starp rulleem i aseem nascheem laisch zauri, famaiša ar īimisla weelām, notwaiko, tad attal masgā, isskāhrs zaur seeteem, eehahla un tad krahso. Wehl preelf mas gadeem wareja pat nepassineja ažs, bet pat wißam leetām no garščas mahlfīligo sveests isschķirt no dabigā, tamehr tagad fabrisanti famahlfīla ir tik tāhlu jaw tikušchi, ka ir grūto isschķirt no dabigā sveesta. Schahdā lee laukfaimneezibas isskahde kahda sveesta sorte buja pat otro augstāko goda algu, tamehr weelatu israhbijas, ka ta bija skaidra "mahlfīliga sveesta" sorte. Schis mahlfīlais sveests būtik labi pagatawots, ka pat eewehrojamī lee vrateii to nobīt nosinušchi. Var kājā:

rodas lihds lihdsellis, lai waretu issinat, waj
pehrt mahlfliji jeb dabigu fweestu, un ta fa
schis lihdsellis ir loti weenlahrschs, tad te to
peeminesim. Proti, tad us til ko nowahrta
kartupela ussmehre drusku fweestu un tad kar-
tupeli lihds ar fweestu baua, tad pee ihsta
fweestu tuhlit manis patihkamo fweestu garschu,
lamehr mahlflijam fweestam ir sawada pretiga
garscha, las nemas fweestam nelihdsinajas, las
laikam zaur to isskaidrojas, ka mahlflijag fweestu
zaur til ko wahrito kartupeli atfwhabinajas daschias
fmarschainas dasas, las nebuht naw patihkamas
garschas, kuras mehs nejuhtam, lamehr fweests
ir

Pee sveesta, kā sīnams, peeder ari seers, un it sewischki lai peeminam, kā seerni wišma-saki wilto. Wiſlaunakais, las war notilt, ier tas, kā seeram peejanz klaht taukus, las naw no peena raschoti un schahds seers, saprotams, kā wiltotz naw leetoiams.

Wiltoschana noteel jaur to, ta peenam peelei
slaht uhdeni jeb nokrejmotu leesu peenu. Bet
gandrihs latra pilsehta pehdejds gadds fewischki
eerehdni ar "peena pahrbauditaja" rihla palib-
ditsbu peenu arweenu pahrmekle un tillsihds atrod
wiltotu. tad tublit to antikiba un illsei.

Là tad mehs redsam, ka wehl deesgan atrodās
pretſchu us tīrgus, lās top wiltotās. Bet
kamehr mums tīrgus polīzijs zeeti us tv raugas,
ka wiltotās prezēs nenahtu pahrdoschanā, pahr-
deweji stipri no ta fargajās un us preekſchu
wehl wairak wiltoſchanas masinasees, là par
peem. Anglijā, kur gandrihs nemas naw doma-
jams, ka kahds nahltu us tāhm domām, fawu
prezi wiltot, lai netikai ween fawu pirzeju makam
neſlāhdetu, bet jo wairak wehl, lai fawu godīgo

